

V L A A M S   P A R L E M E N T

Zitting 2002-2003

11 februari 2003

HANDELINGEN

COMMISSIEVERGADERING

COMMISSIE VOOR ONDERWIJS, VORMING EN WETENSCHAPSBELEID

Interpellatie van de heer Kris Van Dijck tot mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over de taalinspectie in het Franstalig faciliteitenonderwijs

Vraag om uitleg van de heer Luk Van Nieuwenhuysen tot mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over het ontbreken van het dossier van het faciliteitenonderwijs op het Overlegcomité van 24 januari 2003

Met redenen omklede moties

Vraag om uitleg van de heer Kris Van Dijck tot mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over de gebrekkige toegankelijkheid van scholen voor mensen met bijzondere noden

Vraag om uitleg van de heer Dirk De Cock tot mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming en tot mevrouw Mieke Vogels, Vlaams minister van Welzijn, Gezondheid, Gelijke Kansen en Ontwikkelingssamenwerking, over oudkomers

Vraag om uitleg van de heer Dirk De Cock tot mevrouw Mieke Vogels, Vlaams minister van Welzijn, Gezondheid, Gelijke Kansen en Ontwikkelingssamenwerking en tot mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over de hulp aan jongeren in nood

Vraag om uitleg van de heer Chris Vandenbroeke tot mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over de financiering van het niet-gericht onderzoek en dan inzonderheid van het FWO-Vlaanderen

Vraag om uitleg van de heer Dirk De Cock tot mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over de gewenste interactie tussen onderwijsregels en het welbevinden van de leerlingen in het basisonderwijs

Commissie voor Onderwijs, Vorming en Wetenschapsbeleid

Dinsdag 11 februari 2003

VOORZITTER : De heer Gilbert Vanleenhove

– *De interpellatie wordt gehouden om 14.20 uur.*

Interpellatie van de heer Kris Van Dijck tot mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over de taalinspectie in het Franstalig faciliteitenonderwijs

Vraag om uitleg van de heer Luk Van Nieuwenhuysen tot mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over het ontbreken van het dossier van het faciliteitenonderwijs op het Overlegcomité van 24 januari 2003

De voorzitter : Aan de orde is de interpellatie van de heer Van Dijck tot mevrouw Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over de taalinspectie in het Franstalig faciliteitenonderwijs, met daaraan toegevoegd de vraag om uitleg van de heer Van Nieuwenhuysen tot minister Vanderpoorten, over het ontbreken van het dossier van het faciliteitenonderwijs op het Overlegcomité van 24 januari 2003.

De heer Van Dijck heeft het woord.

De heer Kris Van Dijck : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, toen dit onderwerp enkele weken geleden tijdens de plenaire zitting aan bod kwam, was het te voorspellen dat dit niet de laatste keer zou zijn. Een jaar geleden heeft het Vlaams Parlement bijna unaniem een gedurfde motie goedgekeurd. We stellen vast dat er desondanks weinig schot in de zaak komt. Het is aan u om deze bemerking eventueel te weerleggen.

Op 22 januari 2003 interpeleerde mevrouw Brepoels in de Kamer de eerste minister over de organisatie van de taalinspectie. Ze verwees hierbij naar vorige interpellaties en vroeg om een duidelijk antwoord van de federale regering. Minister

Daems antwoordde op de interpellatie en zei dat er helemaal geen oplossing komt voor het probleem. Ik citeer : ‘De onderhandelingen over het samenwerkingsakkoord zijn echter nog niet afgerond. De problematiek is complex en gevoelig. Ook is er een aantal nieuwe elementen die het afsluiten van een akkoord niet zozeer bemoeilijken, dan wel uitstellen’. Verder deed de minister nog een opmerkelijke uitspraak : ‘Ik begrijp uw bezorgdheid, maar ik kan de gemeenschappen moeilijk dwingen om hun handtekening te zetten. De oplossing die u voorstelt, met name het dichtdraaien van de geldkraan voor het Franstalig faciliteitenonderwijs, is daarbij politiek onmogelijk’. Nogtans werd deze oplossing ook naar voren geschoven in de motie goedgekeurd door het Vlaams Parlement.

Mevrouw de minister, dit dossier sleept nu al maanden en zelfs jaren aan. Een oplossing is nog niet in zicht. De N-VA vraagt om gevolg te geven aan de goedgekeurde motie van het Vlaams Parlement. Ik gun u nog het voordeel van de twijfel en vraag u te antwoorden op een aantal concrete vragen. Over welke nieuwe elementen heeft minister Daems het ? Kunt u zich vinden in de uitspraken van de minister ? Wat is de stand van zaken in dit dossier ? Hoe komt het dat dit nog nooit is besproken op het Overlegcomité ? Wanneer wordt er een oplossing verwacht ? Hoe staat u tegenover de goedgekeurde motie ? Wanneer denkt u dat die in de praktijk moet worden gebracht of moet ze dode letter blijven ?

De voorzitter : De heer Van Nieuwenhuysen heeft het woord.

De heer Luk Van Nieuwenhuysen : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, de interpellaties van mevrouw Brepoels en de heer Van den Eynde in de federale Kamer sloegen voornamelijk op de taalinspectie. Dat is alsnog een federale bevoegdheid en dat blijkt ook. De taalinspectie heeft gedu-

Van Nieuwenhuysen

rende jaren niet gefunctioneerd. Er is pas schot in de zaak gekomen op het ogenblik dat de Vlaamse lijst Democraten Wezembeek-Oppem in de faciliteitengemeenten een klacht indiende over het feit dat niet alle leerlingen in een van de lokale faciliteitscholen het Frans als voertaal hadden. De taalinspectie werkt nu, zij het op halve kracht.

De bezoeken aan een aantal scholen hebben vorig schooljaar tot gevolg gehad dat er zeven leerlingen een faciliteitschool hebben verlaten. Ik ben ervan overtuigd dat er veel meer dan dat onrechtmatig zijn ingeschreven. Het hangt er natuurlijk van af hoe restrictief de voorwaarden en de taalwetgeving worden geïnterpreteerd om toegang te krijgen tot de faciliteitscholen. Ik alludeer op de 500 buitenlandse kinderen waarvan het Frans bij de meesten niet de thuistaal is, zoals nochtans is voorgeschreven.

Betwistingen omtrent de uitspraken van de taalinspectie kunnen niet worden beslecht omdat sedert 1984 noch de jury noch de commissie van de taalinspectie functioneren. Ik ben ervan overtuigd dat hier een spelletje wordt gespeeld waarbij de ene zich achter de onwil van de andere verschuilt. Bijgevolg is er met dit dossier helemaal niets gebeurd tijdens de jongste legislatuur, ondanks de verschillende moties die vanuit dit parlement werden ingediend.

De onderhandelingen omtrent de herziening van de desbetreffende protocollen werden al in 1997 aangevat. Het is voor iedereen dan ook duidelijk dat er bij de Franse Gemeenschap een totale onwil bestaat om een regeling te vinden. Deze onwil heeft zowel betrekking op de taalinspectie als op de Vlaamse verzuchting om de pedagogische inspectie door de Vlaamse administratie te laten uitvoeren als op de wederkerigheid inzake de subsidiëring van faciliteitenonderwijs. Hierbij doel ik op de Nederlandse school in Komen.

Ondanks al zijn onduidelijkheid spreekt federaal minister Daems klare taal wanneer hij zegt dat hij de gemeenschappen niet kan verplichten om het samenwerkingsakkoord te ondertekenen. Er komt dus geen nieuw samenwerkingsprotocol. Wie iets anders beweert, is ofwel ontzettend naïef, ofwel van slechte wil of mist de politieke moed om hieruit besluiten te trekken.

Mevrouw de minister, bij het begin van deze legislatuur geloofde ik misschien nog in uw naïviteit terzake, maar die is ondertussen toch wel wegge-

werkt. Over de andere twee mogelijkheden zal ik mij niet uitspreken. Wel wil ik u herinneren aan uw antwoord op mijn interpellatie van 12 december 2002 over het ontbreken van het dossier van het faciliteitenonderwijs op de agenda van het Overlegcomité van 29 november 2002. Toen beloofde u dat dit dossier de volgende keer zeker en vast op de agenda zou staan. Dit was alleszins niet het geval op het Overlegcomité van 24 januari jongstleden. De agenda bleef beperkt tot een viertal punten, die overigens door de federale regering werden aangebracht. Over het faciliteitenonderwijs werd er blijkbaar niet gepraat. Nochtans verklaart ook minister Daems zich vragende partij om dit debat opnieuw in het Overlegcomité te voeren.

Mevrouw de minister, mijn vraag is duidelijk. Waarom bent u uw belofte van 2 maanden geleden niet nagekomen? Ik veronderstel dat u zult verwijzen naar de koppeling van de vraag van de Franse Gemeenschap om de leerplicht met een jaar te vervroegen en dus op 5 jaar te brengen. Ik denk dat beide regeringen het hierover eens zijn. Uw woordvoerder heeft op 7 februari in De Standaard nogmaals bevestigd dat er over onderwijs geen nieuwe gesprekken met de Franse gemeenschap zijn gepland. Kunt u verzekeren dat het bewuste dossier nog voor de federale verkiezingen van 18 mei door de Vlaamse regering op de agenda van het Overlegcomité zal worden geplaatst?

Mevrouw de minister, u moet consequent zijn. U hebt een aantal mogelijkheden. U kunt onze redenering volgen. Wij zeggen al sedert de vorige legislatuur dat de Vlaamse regering zich niet langer voor de gek moet laten houden door de Franse Gemeenschap en moet ophouden met geld te pompen in een faciliteitenonderwijs waar ze totaal geen greep of zicht op heeft. Er zijn zelfs geruchten dat het Nederlands binnenkort als verplicht vak zal worden geschrappt. Wij willen een einde maken aan het verstrekken van subsidies. Deze redenering is in de loop der jaren overgenomen door de meeste fracties in dit Vlaams Parlement. Tot op heden hebben ze er echter nog geen termijn op willen of durven plakken. U kunt ook redeneren dat de zaak via overleg kan worden geregeld. Dan moet u echter dat overleg eens gaan afdwingen en u niet telkens met een kluitje in het riet laten sturen. U hebt nog een derde mogelijkheid, die misschien het meest eerlijk is. Beken eerlijk dat dit dossier u niet interesseert, dat het u geen conflict waard is en dat u derhalve geen gevolg geeft aan de moties van het Vlaams Parlement. We moeten eindelijk duidelijkheid krijgen in dit dossier!

De voorzitter : Minister Vanderpoorten heeft het woord.

Minister Marleen Vanderpoorten : Mijnheer de voorzitter, collega's, ik heb een nota aan de Vlaamse regering gericht met een overzicht van alle onderwijsknelpunten die dringend moeten worden besproken met de federale regering en de Franse gemeenschapsregering. Deze nota werd opgesteld naar aanleiding van de persberichten over het gezegd voornemen van de Franstalige onderwijsministers om het Nederlands als verplichte tweede taal in het Brussels Franstalig onderwijs af te schaffen. Op dat moment heb ik hier in de commissie hetzelfde gezegd.

De beslissing om een bepaald punt op de agenda van het Overlegcomité te plaatsen, wordt genomen door de hele Vlaamse regering en niet alleen door de bevoegde minister. De overzichtstabel, waarin deze problematiek ook werd opgenomen, werd besproken op de ministerraad van 17 januari maar kon niet meer tijdig worden geagendeerd op het Overlegcomité, dat toevallig een week later zou plaatsvinden. Het is natuurlijk wel de bedoeling de kwestie op de agenda van het Overlegcomité te plaatsen of er zelfs een volledige vergadering van het comité aan te wijden. Ik blijf dus bij wat ik toen heb gezegd. Er is alleen nog niets van in huis gekomen omwille van problemen met de agenda's.

Mijnheer Van Dijck, u stelde specifieke vragen over de taalinspectie. In 1999 en de jaren daarvoor werden er over en weer gesprekken gevoerd in verband met het benoemen van de ontbrekende inspecteurs, maar een degelijke oplossing voor dat probleem is er nog niet uit de bus gekomen. Daarom zal ik de problematiek van de taalinspectie ook aan bod laten komen op het Overlegcomité. Uiteindelijk moeten we komen tot een geactualiseerd samenwerkingsakkoord.

Minister Daems zegt dat het zonder meer dichtdraaien van de geldkraan voor het Franstalig faciliterenonderwijs geen optie is. Dat zou de gesprekken in dit stadium zeker niet bevorderen. Ik treed hem daarin bij.

De Franstaligen vragen om gesprekken te voeren over de verlaging van de leerplichtleeftijd tot 5 jaar. Ik ben daar voorstander van, zoals ik vroeger al duidelijk maakte, maar ik voer geen gesprekken die losstaan van de andere problemen. Ik ben zelf al 2 jaar vragende partij voor gesprekken over de problematiek van de taalinspectie en het faciliterenonderwijs. Ik wil dus over alle knelpunten praten en niet over slechts één. De Franstaligen gaan

echter niet in op de onderwerpen die wij aankaarten.

De voorzitter : De heer Van Dijck heeft het woord.

De heer Kris Van Dijck : Mevrouw de minister, uw antwoord ontgoocht mij enigszins. Ik begrijp dat u niet alleen wilt onderhandelen over wat de Franstaligen voorstellen, maar wij vragen toch alleen maar de toepassing van de wet en dat is volgens mij geen materie voor onderhandelingen. De logica dicteert immers dat de wet gewoon wordt nageleefd. Het is logisch dat de Franstaligen willen onderhandelen over de verlaging van de leerplichtleeftijd. Ik vind dat daarover kan worden gepraat, maar een koppeling van het één aan het ander gaat te ver. We vragen gewoon de toepassing van de wet.

Ik vind dat dit spelletje lang genoeg heeft geduurd. Vorig jaar rond deze tijd heeft een grote meerderheid in dit parlement dat ook gezegd. Ik denk in dat verband ook aan de woorden die de heer Moreau toen uitsprak. We moeten er allemaal over nadenken om eventueel een timing te plakken op de stopzetting van de subsidies.

Volgens mijn aanvoelen is 31 augustus 2003 een realistische datum voor die stopzetting. Dat biedt ruim de tijd om uit de impasse te komen en uit te voeren wat wettelijk is bepaald. Over nieuwe kwesties kan worden gepraat, maar eerst moet alles wettelijk op punt staan. Ik kondig daarom een met redenen omklede motie aan.

De voorzitter : De heer Van Nieuwenhuysen heeft het woord.

De heer Luk Van Nieuwenhuysen : Mevrouw de minister, we confronteren u reeds 4 jaar met dit dossier en al die tijd is er niets veranderd. U blijft het dossier voor u uitschuiven. Eerst wordt er verwezen naar een Overlegcomité en ik neem aan dat de Franstaligen na een aantal vergaderingen misschien wat toegevingen zullen doen. Misschien zullen de besprekingen over een geactualiseerd samenwerkingsakkoord wel worden hervat. Na een tijdje zullen we dan echter tot de vaststelling komen dat er geen consensus wordt bereikt. Het is altijd hetzelfde liedje en ik voorspel dat daarin geen verandering zal komen.

In dit parlement zijn al verschillende moties ingediend waarin wordt gezegd dat we moeten ophouden met het Franstalig onderwijs te subsidiëren indien er geen akkoord met de Franstalige Gemeenschap mogelijk is. Het is echter duidelijk dat u die

Van Nieuwenhuysen

mogelijkheid afwijst. We zullen dus een nieuwe motie indienen om te vragen dat de Vlaamse Gemeenschap de protocollen over het faciliteitenonderwijs zou opzeggen. Het is niet onmogelijk om protocollen op te zeggen, want de Franstaligen doen dat al 20 jaar.

Met redenen omklede moties

De voorzitter : Door de heer Van Dijck en door de heer Van Nieuwenhuysen werden tot besluit van deze interpellatie met redenen omklede moties aangekondigd. Ze moeten zijn ingediend uiterlijk om 17 uur op de tweede werkdag volgend op de sluiting van de vergadering.

Het parlement zal zich daarover tijdens een volgende plenaire vergadering moeten uitspreken.

Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van de heer Kris Van Dijck tot mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over de gebrekkige toegankelijkheid van scholen voor mensen met bijzondere noden

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van de heer Van Dijck tot mevrouw Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over de gebrekkige toegankelijkheid van scholen voor mensen met bijzondere noden.

De heer Van Dijck heeft het woord.

De heer Kris Van Dijck : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, collega's, u herinnert zich ongetwijfeld dat ik begin november 2002 in deze commissie een interpellatie heb gehouden over de problematiek van de toegankelijkheid van schoolgebouwen voor mensen met andere noden. Ik wil de situatie verder opvolgen. Ik heb bovendien minister Vanhengel ondervraagd over de toegankelijkheid van sportinfrastructuur voor mensen met andere noden.

Ook minister Vogels heeft verantwoordelijkheid in deze materie naar aanleiding van het Europees jaar voor mensen met andere noden. Ik heb haar hierover dus eveneens vragen gesteld. Minister Vogels heeft toen verklaard dat ze elke minister zou

vragen om in 2003 een initiatief te nemen waarmee tegemoet wordt gekomen aan de noden van deze mensen.

In mijn eerder gestelde interpellatie verwees ik naar de wet op de toegankelijkheid van gebouwen voor mensen met andere noden. Deze wordt echter niet als norm gehanteerd bij de inrichting van schoolgebouwen. Ik heb toen een aantal cijfers aangehaald uit een studie die in de provincie Antwerpen werd gevoerd. Toegankelijkheid en dies meer scoorden benedenmaats.

We hebben toen een met redenen omklede motie ingediend. Die was op dergelijke manier geformuleerd dat er zowel binnen de DIGO als de ARGO aandacht werd gevraagd voor de toegankelijkheidsproblematiek. U hebt toen gesteld dat de verschillende instanties de wetgeving op een adequate manier moeten toepassen.

Mevrouw de minister, wat is er gebeurd met dit dossier sinds de plenaire zitting van 6 november 2002 ? Werd dit al geagendeerd op de raden van bestuur van de DIGO en de ARGO ? Wat zijn de resultaten ? Indien niet, wat is de reden daarvoor ? Mevrouw Vogels heeft gezegd dat ze van elke minister voor het einde van 2003 een voorstel verwachtte. Wat is uw voorstel ?

De voorzitter : Minister Vanderpoorten heeft het woord.

Minister Marleen Vanderpoorten : Mijnheer de voorzitter, dames en heren, de vraag met betrekking tot de toegankelijkheid van scholen voor personen met bijzondere noden en hoe hiermee wordt omgegaan bij de scholenbouw, is gesteld aan het gemeenschapsonderwijs en aan de DIGO. Ik heb het antwoord van het gemeenschapsonderwijs ontvangen, maar van de DIGO nog niet. Van zodra ik van beide instellingen de antwoorden in mijn bezit heb, kan ik u uitgebreid informeren.

Dan had u nog een vraag over initiatieven voor het Europees jaar van personen met een handicap. Uw vraag had betrekking op de toepassing van de wet van 17 juli 1975 betreffende de toegang van personen met een handicap tot gebouwen. Ik moet daarvoor ook eerst de antwoorden van het gemeenschapsonderwijs en de DIGO ontvangen. Of bedoelde u iets anders ?

De heer Kris Van Dijck : Ik heb tijdens een actuele vraag minister Vogels gevraagd of de Vlaamse regering initiatieven zou nemen met betrekking tot het Europees jaar van personen met een handicap.

Van Dijk

De minister heeft toen gezegd dat ze aan elke minister zou vragen om een voorstel neer te leggen dat daarin past. De problematiek van personen met een handicap strekt zich uit over alle beleidsdomeinen. Ze zijn zelf vragende partij voor een geïntegreerd beleid dienaangaande. Toen ik minister Vogels begin januari vroeg naar een stand van zaken, zei ze dat ze dit had aangekaart binnen de Vlaamse regering. Elke minister zou tegen 31 januari 2003 een voorstel neerleggen. Ik zal minister Vogels hierover trouwens opnieuw een vraag stellen. Ik veronderstelde echter dat u uw voorstel klaar zou hebben. Vandaar mijn vraag aan u.

Minister Marleen Vanderpoorten : Ik sluit niet uit dat er initiatieven genomen zijn op het niveau van de verschillende administraties. Ik had de indruk dat het uw bedoeling was om concrete beleidsvoorstellen te doen. Er wordt bij ons uiteraard veel gepraat over personen met een handicap. De voorstellen die worden gedaan, passen in het dagelijks beleid en niet speciaal in het Europees jaar van personen met een handicap.

Op het vlak van de gebouwen heb ik nog een antwoord tegoed van de DIGO. Van zodra ik dat heb, zal ik daarover uitgebreid verslag uitbrengen in deze commissie. Voor het tweede deel van uw vraag, moet u zich richten tot minister Vogels.

De voorzitter : De heer Van Dijk heeft het woord.

De heer Kris Van Dijk : U zegt dat u wacht op het antwoord van de DIGO. Hoe gaat het dan verder ? Moet ik u over 14 dagen opnieuw een vraag om uitleg stellen over dit onderwerp ?

Minister Marleen Vanderpoorten : We zullen de DIGO vragen wanneer we het antwoord mogen verwachten. We zullen een deadline voorstellen. Daarna kan u opnieuw een vraag stellen.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van de heer Dirk De Cock tot mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming en tot mevrouw Mieke Vogels, Vlaams minister van Welzijn, Gezondheid, Gelijke Kansen en Ontwikkelingssamenwerking, over oudkomers

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van de heer De Cock tot mevrouw Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming en tot mevrouw Vogels, Vlaams minister van Welzijn, Gezondheid, Gelijke Kansen en Ontwikkelingssamenwerking, over oudkomers.

De heer De Cock heeft het woord.

De heer Dirk De Cock : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, dames en heren, de discussie over de inburgeringstrajecten was een beetje weggeëbd, maar morgen staat het thema op de agenda van de plenaire vergadering. Het is dus opnieuw brandend actueel en heeft nog niets aan belang ingeboet. Het is uiteraard van het grootste belang dat nieuwkomers goed worden onthaald, dat ze de kans krijgen om Nederlands te leren en dat ze wegwijs worden gemaakt in onze complexe maatschappij. Daar wordt met de NT2-trajecten ook aan gewerkt. Alle partijen zijn het erover eens dat die inburgering ook als effectieve lessenreeks moet worden gevolgd, wil ze een verschil maken.

Ik vraag toch ook aandacht voor de zogenaamde oudkomers. Dat zijn mensen van allochtone afkomst die hier al twee of drie generaties verblijven. Door een gebrek aan inzicht en het ontbreken van een beleid, werden ze bij hun aankomst nooit onthaald en zijn ze maar vaak fragmentair ingeburgerd. Een groot deel spreekt geen of nauwelijks Nederlands. Ik heb het hier vooral over allochtone vrouwen van de eerste generatie die vaak nog vastzitten in een erg strikt rollenpatroon. Daardoor is zelfs een simpel bezoekje aan de bakker vaak een niet te nemen hindernis. Onder meer de basiseducatie geeft die mensen de mogelijkheid om daar iets aan te veranderen. Toch wordt slechts een klein deel van de oudkomers echt bereikt.

De Cock

Mevrouw de minister, hebt u er zicht op hoe groot de groep oudkomers precies is ? Ik heb het specifiek over dat deel van de allochtone gemeenschap dat het Nederlands net of onvoldoende beheerst. Hoeveel onder hen volgen momenteel taallessen Nederlands ? Hebt u concrete plannen om de taalachterstand van de oudkomers aan te pakken ? Wordt hierbij gedacht aan het verplicht maken van een dergelijk NT2-traject ? Welke inspanning zou dit vergen op het vlak van middelen en mensen ? Hebt u weet van gerichte inspanningen om die doelgroep te bereiken ? Op welke manier worden de oudkomers het beste bereikt ? Is er voldoende cursusaanbod om ook hen op te vangen in de NT2-trajecten ? Hebt u zicht op het jaarlijkse contingent oudkomers dat zich aanmeldt voor een cursus NT2 ?

De voorzitter : Minister Vanderpoorten heeft het woord.

Minister Marleen Vanderpoorten : Mijnheer de voorzitter, dames en heren, de afdeling Volwassenenonderwijs heeft geen gegevens ter beschikking over de omvang van de groep oudkomers. In de persmap verspreid naar aanleiding van de persconferentie 'Tekst en uitleg over onderwijs en inburgering van 21 oktober 2002' zijn gegevens te vinden in verband met het aantal cursisten NT2 in het volwassenenonderwijs. Het volwassenenonderwijs bestaat uit het onderwijs voor sociale promotie, OSP, de basiseducatie en het begeleid individueel studeren, BIS.

In het OSP waren er in de periode 1 februari 2001 tot 31 januari 2002 36.068 inschrijvingen in het studiegebied Nederlands als tweede taal, waarvan 17.771 mannen en 18.297 vrouwen. Deze cijfers tonen aan dat ook veel anderstalige vrouwen de weg naar taallessen Nederlands vinden. In de centra voor basiseducatie waren er in het werkjaar 2000-2001 21.213 ingeschreven cursisten. Van de deelnemersuren werd 64,5 percent besteed aan het leerdomein NT2, wat neerkomt op ongeveer 13.700 cursisten. Naar geslacht is de verdeling over alle leerdomeinen binnen de basiseducatie de volgende : 40 percent mannen en 60 percent vrouwen. Ook deze cijfers tonen de hoge aanwezigheid van allochtone vrouwen in de Nederlandse taallessen aan. Over een periode van 3 jaar volgden 2.179 cursisten een NT2-cursus via BIS. Op een individuele manier met centrale ondersteuning van mentoren, werken deze cursisten op eigen snelheid en onafhankelijk van plaats en ruimte hun NT2-cursus af.

Dit maakt dat er jaarlijks meer dan 50.000 anders-taligen een cursus NT2 volgen in het volwassenenonderwijs. Het aantal nieuwkomers dat in het kader van het inburgeringsbeleid een cursus NT2 volgt, bedroeg tot hiertoe jaarlijks ongeveer 2.000 mensen. Niets sluit uit dat er ook nieuwkomers individueel inschrijven in het OSP. Toch mogen we er redelijkerwijze van uitgaan, dat een significant deel van de participanten aan cursussen NT2 oudkomers zijn. Er wordt niet gedacht aan het verplicht maken van een NT2-traject voor oudkomers.

Reeds enkele jaren worden er verscheidene maatregelen genomen om het NT2-aanbod zowel kwantitatief als kwalitatief te verbeteren. Wat de kwantitatieve verbetering betreft, worden er sinds 2001 bijkomende middelen ter beschikking gesteld voor de organisatie van cursussen NT2. Deze middelen worden toegekend op basis van ingediende projectvoorstellen. In 2001 werd er 32 miljoen frank verdeeld onder de centra voor basiseducatie en in 2002 werd er 3 miljoen euro verdeeld onder de centra voor basiseducatie en de centra voor volwassenenonderwijs. Ook in 2003 zullen er bijkomende middelen worden verdeeld voor de organisatie van een bijkomend aanbod NT2 in het volwassenenonderwijs.

Wat de kwalitatieve verbetering van het aanbod NT2 betreft, werd op 24 mei 2002 de tweede rondetafelconferentie NT2 georganiseerd. De conferentie kende een ruime vertegenwoordiging van alle actoren uit het werkveld. Deze conferentie werd voorbereid door zeven thematische werkgroepen. De discussieteksten, opgesteld door de voorbereidende werkgroepen, werden tijdens de conferentie besproken en afgerond en de eindconclusies en beleidsaanbevelingen werden vastgelegd. De eindteksten, eindconclusies en beleidsaanbevelingen werden gebundeld in een verslagboek RTC NT2. Het verslagboek werd verstuurd naar de deelnemers aan de conferentie. Een van de belangrijkste aanbevelingen was het uitbouwen van een lokaal NT2-loket. Deze aanbeveling werd opgenomen door elke werkgroep die werkte rond NT2 aan volwassenen.

Ik geef als voorbeeld de aanbeveling van werkgroep drie 'Inburgering van anderstalige nieuwkomers en onderwijs'. Ik citeer : 'Er is nood aan het uitbouwen van een centrale intake en registratie op regionaal vlak. Dit kan gebeuren in de vorm van een NT2-loket, met medewerking van de verschillende aanbieders. Op die manier worden het afnemen van de Covaartest, het intakegesprek en de doorverwijzing naar het meest passende opleidingsaanbod door een neutrale instantie geüniformeerd'.

Vanderpoorten

miseerd en opgevolgd. Aan deze centrale intake wordt een systeem van cursistenregistratie en cursistenvolgsysteem gekoppeld.' Werkgroep vier 'Evaluatie en actualisering van de afspraken van de RTC NT2 1993-Afstemming van het aanbod' heeft deze beleidsaanbeveling zo goed als letterlijk overgenomen. Daaruit is het project 'Huis van het Nederlands' ontstaan.

Er staan momenteel zeven huizen van het Nederlands in de startblokken. Het ging enerzijds om reeds bestaande en functionerende NT2-loketten en anderzijds om initiatieven die zich reeds in een vergevorderde fase van voorbereiding bevonden. Het zijn deze initiatieven die in de eerste projectfase als huizen van het Nederlands werden opgenomen in Aalst, Antwerpen, Brussel, Gent, Turnhout, Mechelen en Sint-Niklaas. Ze worden binnenkort officieel geopend.

De partners in een huis van het Nederlands zijn ten minste de volgende : de centra voor basiseducatie, de centra voor volwassenenonderwijs, de universitaire talencentra en hogescholen met een NT2-aanbod, de VDAB, de onthaalbureaus en de betrokken gemeenten.

In de eerste projectfase zal er worden gewerkt op basis van samenwerkingsverbanden met projectdragers. In een latere fase zal de decreetgever de aard van de rechtspersoonlijkheid van de huizen van het Nederlands bepalen.

De investeringen van de Vlaamse overheid in het kader van dit project, situeren zich op drie niveaus : subsidiëring van de zeven huizen van het Nederlands, ontwikkeling van een registratiesysteem en ontwikkeling van test- en intake materiaal en deskundigheidsbevordering op het vlak van intake en testing.

De huizen van het Nederlands hebben een aantal doelstellingen. Ten eerste, een verbetering van de dienstverlening ten aanzien van anderstalige volwassenen. Ten tweede, een zo volledig mogelijk overzicht verwerven met betrekking tot de vraag, het aanbod, de uitval en de wachtlijsten NT2. Ten derde, een optimalisering van de afstemming van het aanbod NT2 op de verschillende opleidingsverstrekkers. Ten vierde, een meer efficiënte aanwending van de middelen die worden geïnvesteerd in Nederlands als tweede taal.

Aan de huizen van het Nederlands zullen in concreto volgende opdrachten worden toegewezen :

informatieverzameling en -verstrekking over het aanbod NT2, bevordering van deskundigheid op vlak van intake en testing, de organisatie van een gecoördineerde intake en testing, de registratie en administratieve opvolging van cursisten NT2 en tot slot rapportering aan de overheid en een signaalfunctie ten aanzien van de overheid in het kader van de beleidsvoering.

Hierbij wordt ernaar gestreefd om de intake, testing en doorverwijzing van kandidaat-cursisten voor het basisniveau – dit zijn anderstaligen die nog geen cursus NT2 hebben gevolgd – op korte termijn uitsluitend via het huis van het Nederlands te organiseren. Het doel is om een doorverwijzing naar het meest gepaste aanbod zo vroeg mogelijk in het NT2-traject te realiseren. Wat cursisten betreft die zich reeds in een traject bevinden of doormoeten naar een vervolgaanbod bij één van de betrokken opleidingsverstrekkers, staat de centrale registratie en administratieve opvolging door het Huis van het Nederlands voorop.

Het actualiseren en formaliseren van de taakafspraken NT2 van 1993, is een voorwaarde voor het realiseren van hoger vermelde doelstellingen en het functioneren van de Huizen van het Nederlands. Deze taakafspraken werden opgesteld in het kader van de eerste rondetafelconferentie NT2 in 1993 en zijn dringend aan evaluatie en herziening toe. Daarnaast moeten deze afspraken ook op niveau van de Vlaamse overheid worden geformaliseerd. Het registratiesysteem voor de huizen van het Nederlands zal operationeel zijn op 1 september 2003. Dat maakt dat er op die datum effectief zal worden gestart met de intake, testing, registratie en doorverwijzing van cursisten NT2. De betrokken partijen moeten met andere woorden een tijdspad opstellen met betrekking tot het evalueren, actualiseren en formaliseren van de taakafspraken NT2. Dat tijdspad loopt af voor 1 september 2003.

Hoe worden de zeven Huizen van het Nederlands gesubsidieerd ? De toelage, die zal worden verleend aan de zeven projectdragers van de huizen van het Nederlands, bestaat enerzijds uit een forfaitaire toelage van 50.000 euro voor elke projectdrager en anderzijds uit een variabele toelage.

Het bedrag van 450.000 euro wordt toegekend evenredig met het aantal lesuren cursist van de betrokken centra voor volwassenenonderwijs tijdens de referteperiode van 1 februari 2001 tot 31 januari 2002 enerzijds en met het aantal deelnemersuren van de betrokken centra voor basiseducatie tijdens de referteperiode van 1 januari 2001 tot 31 december 2001 anderzijds.

Vanderpoorten

Om de doelstellingen van het Huis van het Nederlands te realiseren, moet elk initiatief beschikken over een aangepast registratiesysteem. Dit systeem zal door de Vlaamse overheid ter beschikking worden gesteld. Op het einde van het eerste projectjaar zal de werking van de huizen van het Nederlands, de uitvoering van de opdrachten en de mate van realisatie van de doelstellingen grondig geëvalueerd worden. Op basis van de bevindingen van deze evaluatie zal het project waar nodig worden bijgestuurd of gewijzigd. Een eventuele uitbreiding van het project in het volgende projectjaar zal ook op deze evaluatie worden gebaseerd.

Het project 'Huis van het Nederlands' is niet de enige realisatie. Ook andere beleidsaanbevelingen van de rondetafelconferentie Nederlands Tweede Taal werden reeds uitgevoerd. Er werd bijvoorbeeld een budget van 5 miljoen euro ter beschikking gesteld van de centra voor volwassenenonderwijs voor navorming van lesgevers NT2. Dat is natuurlijk ook een belangrijk element. De bijkomende middelen per centrum werden berekend op basis van het aantal leraarsuren NT2 van de vorige referteperiode. De middelen worden toegekend op basis van een aanwendingsplan, dat wordt ingediend door de centra voor volwassenenonderwijs.

Er werd een opdracht uitgeschreven voor de ontwikkeling van testmateriaal en lesmateriaal voor richtgraad 1.1 van NT2 en voor de evaluatie, verbetering en aanvulling van de Covaartest. Deze opdracht werd toegekend aan het Steunpunt Nederlands Tweede Taal.

Het probleem van de wachtlijsten voor NT2 is voldoende bekend. Tijdens de besprekingen van de rondetafelconferentie NT2 werd aangegeven dat het tekort aan cursusaanbod voornamelijk betrekking heeft op de laaggeschoolden. Er wordt vaak melding gemaakt van lange wachtlijsten NT2. Op dit ogenblik bestaat er echter geen sluitend systeem om de wachtenden te tellen. Er bestaat met andere woorden geen correct overzicht van het effectieve aantal personen op een wachtlijst. Zoals hoger aangegeven zullen de huizen van het Nederlands een belangrijke rol spelen in het aanleveren van deze gegevens. Eenmaal dit systeem operationeel is, kan er indien nodig efficiënt en accuraat worden bijgestuurd. Dit geldt zowel voor de specifieke doelgroep van nieuwkomers als voor de oudkomers.

De voorzitter : De heer De Cock heeft het woord.

De heer Dirk De Cock : Mevrouw de minister, bedankt voor dit heel uitgebreide antwoord. Ik onthou dat er op het veld heel wat gebeurt en dat er ook heel wat op stapel staat. Het is belangrijk dat de conclusies en de besluiten van de rondetafelconferentie NT2 zijn neergelegd in beleidsaanbevelingen, waarvan de uitvoering reeds is aangevat.

Ik onthou dat het niet zo gemakkelijk is om de oudkomers te onderscheiden van de nieuwkomers. Omdat we alleen maar beschikken over gezamenlijke cijfers, kunnen we alleen maar indirect detecteren. Het feit dat meer vrouwen dan mannen die cursussen volgen, wijst er op dat een deel van de oudkomers worden bereikt. De meeste oudkomers die de taal niet spreken, zijn immers van het vrouwelijk geslacht. Waarschijnlijk bereiken we dus een deel van de oudkomers, maar we hebben er niet echt zicht op. Hopelijk krijgen we een correct overzicht van de evolutie met betrekking tot de oudkomers wanneer de huizen van het Nederlands volledig in gebruik worden genomen. Maar ik ben in elk geval tevreden met het heel uitgebreide antwoord.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van de heer Dirk De Cock tot mevrouw Mieke Vogels, Vlaams minister van Welzijn, Gezondheid, Gelijke Kansen en Ontwikkelingssamenwerking en tot mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over de hulp aan jongeren in nood

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van de heer De Cock tot mevrouw Vogels, Vlaams minister van Welzijn, Gezondheid, Gelijke Kansen en Ontwikkelingssamenwerking en tot mevrouw Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over de hulp aan jongeren in nood.

De heer De Cock heeft het woord.

De heer Dirk De Cock : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, collega's, deze problematiek situeert zich op het raakvlak tussen de bevoegdheidsdomeinen Welzijn en Onderwijs. De voorzitter vertelde me vorige week echter dat dit wel de gelijk de bevoegdheid van Onderwijs betreft.

Een sociaal assistente maakte mij attent op deze schrijnende problematiek. Ze werd geconfronteerd met een dringende en gegronde vraag van een zestienjarige om de noodpil. Het meisje in kwestie

De Cock

werd naar eigen zeggen de avond ervoor verkracht en vreesde een zwangerschap. Om diverse redenen kon deze tiener niet terecht bij haar ouders. Ze stond wantrouwig tegenover haar huisarts, die tevens de huisarts van haar ouders was. Ze beschikte zelf niet over voldoende financiële middelen om naar een andere arts of naar de apotheek te stappen om op die manier de nodige medicatie aan te schaffen. De hulpverlener van de school nam contact op met de arts van het CLB en kreeg te horen dat deze arts onmogelijk de noodpil kan verschaffen aan een leerling. Hij mag alleen maar de diagnose stellen. Bijgevolg heeft de sociaal assistente zich in alle bochten moeten wringen om een derde arts te vinden die bereid was deze jongere in nood te helpen. Deze hulp was alleen maar mogelijk doordat deze sociaal assistente zich heel even in de schemerzone begaf.

Dit is geen alleenstaand verhaal. Het was reeds de vierde maal dat deze sociaal assistente aan de alarmbel trok doordat ze met een dergelijk probleem werd geconfronteerd. Het betrof niet alleen situaties van verkrachting maar ook situaties van onveilig vrijen. Wel ging het tekens om een dubbele noodsituatie. Behalve de nood die ontstond door de situatie zelf, kon de jongere immers thuis noch bij andere vertrouwenspersonen terecht.

Mevrouw de minister, ik weet dat de problematiek van die jongeren u na aan het hart ligt. Klopt het dat de artsen, die tewerkgesteld zijn bij de CLB's, deze noodpil niet mogen verstrekken? Of hoort daar ook een deel onoorbare bevoogding bij? Wat is hiervoor de motivatie? Is hier geen sprake van het weigeren van hulp aan een mens in nood? Waar kan een jongere zonder 1 euro op zak wel terecht in dergelijke situaties? Steunt u het denkspoor om CLB-artsen eventueel gratis deze noodpil te laten verstrekken aan de leerlingen die om gegronde redenen niet thuis terecht kunnen? Zult u contact nemen met uw federale collega om een dergelijke regeling uit te werken indien dit nodig mocht blijken?

De voorzitter : Minister Vanderpoorten heeft het woord.

Minister Marleen Vanderpoorten : Mijnheer de voorzitter, collega's, het klopt dat CLB-artsen de noodpil niet mogen verstrekken. Binnen de CLB-context kunnen de artsen immers alleen maar preventieve gezondheidszorg beoefenen. Al sedert de periode van de PMS/MST heeft de sector een strikte scheiding tussen de preventieve en de curatieve

of behandelende geneeskunde aangehouden. Daarom hebben de CLB's ook nooit de pil of voorschriften daarvoor verstrekt.

Het verstrekken van de noodpil zou bovendien betekenen dat er in een CLB geneesmiddelen worden uitgereikt. Hiertegen bestaan niet alleen een aantal praktische bezwaren. Hoe moet een CLB bijvoorbeeld omspringen met het beheer van een voorraad medicijnen? Er rijzen echter ook een aantal meer fundamentele vragen. Kan een CLB bijvoorbeeld geneesmiddelen verstrekken aan een minderjarige zonder de toestemming van de ouders? Dit zou in het geval van de noodpil zeker vaak het geval zijn. Artsen die tegen de wil van de ouders maar met akkoord van de jongere vaccinaties hebben toegediend, werden daarvoor reeds veroordeeld.

Dit alles betekent natuurlijk allerminst dat een jongere in een dergelijke situatie niet bij een CLB terecht kan. Integendeel, het CLB heeft een rol te spelen. In de eerste plaats moet het informatie verstrekken omtrent de noodpil maar ook omtrent voorbehoedsmiddelen, seksuele relaties, veilig vrijen, et cetera. Verder staat het CLB in voor de begeleiding wanneer er zich een concreet probleem stelt.

In het licht van het voorbeeld dat de heer De Cock heeft aangehaald, wil ik hierbij toch een bemerking maken. Ik vind het niet vanzelfsprekend dat het CLB een jongere zonder meer de weg wijst naar de noodpil. Indien die jongere uitdrukkelijk niet akkoord gaat met verdere begeleiding, moet het CLB zich mijns inziens beperken tot het verstrekken van informatie over de noodpil. Indien de jongere wel ingaat op het aanbod tot begeleiding, kan het CLB-personeel veel verder gaan en bijvoorbeeld een vertrouwenspersoon aanduiden die de jongere begeleidt naar een huisarts of apotheker.

Het lijkt me dus niet aangewezen om de centra of de CLB-artsen nu in de mogelijkheid te stellen om de noodpil ter beschikking te stellen.

De noodpil is gemakkelijk verkrijgbaar en niet duur. Voor 8,68 euro is ze verkrijgbaar in elke apotheek zonder doktersvoorschrift. Een echte leeftijdsbeperking bestaat blijkbaar niet, maar de Algemene Pharmaceutische Bond hanteert als ongeschreven richtlijn de leeftijd van 14 jaar. Wie jonger is, wordt gevraagd om een arts te contacteren. De apotheker zal de jongere in elk geval aanraden om de week nadien met een huisarts te spreken over mogelijke voorbehoedsmiddelen in de toekomst. Gratis is de noodpil echter nergens te krijgen.

Vanderpoorten

Ik meen dat zowel het CLB als de school op een creatieve wijze hun verantwoordelijkheid moeten opnemen inzake deze schrijnende aangelegenheid. Door alert open te staan voor signalen moeten de beide instanties binnen deze brede problematiek kunnen individualiseren. Aangezien elk geval verschillend is, is het natuurlijk moeilijk om één enkele richtlijn uit te vaardigen. De aanpak moet worden aangepast aan de problematiek ter plaatse en aan het individu dat zich aandient.

De voorzitter : De heer De Cock heeft het woord.

De heer Dirk De Cock : Mevrouw de minister, ik dank u voor uw antwoord. Ik ben ook niet tegen de scheiding tussen preventief en curatief optreden. Ik ben het eens met uw opmerking dat de school en het CLB op een creatieve wijze moeten omgaan met de onderscheiden gevallen. Elk geval staat immers op zich. Tengevolge van die individualisering wordt er beter geen algemene regelgeving ontworpen.

We moeten echter nog meer de nadruk leggen op informeren. Dikwijls betreft het moeilijk bereikbare groepen van jongeren. Toch moeten we zoeken naar zoveel mogelijk kanalen opdat ook die jongeren degelijk worden ingelicht.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van de heer Chris Vandenbroeke tot mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over de financiering van het niet-gericht onderzoek en dan inzonderheid van het FWO-Vlaanderen

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van de heer Vandenbroeke tot mevrouw Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over de financiering van het niet-gericht onderzoek en dan inzonderheid van het FWO-Vlaanderen.

De heer Vandenbroeke heeft het woord.

De heer Chris Vandenbroeke : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, collega's, wie het wetenschapsbeleid probeert te volgen, zal toegeven dat we keer op keer worden verwend met de zeer degelijke publicaties onder leiding van voorzitter

Dillemans en secretaris Monard van de Vlaamse Raad voor Wetenschapsbeleid, de VRWB.

De laatste publicatie telt ruim 100 pagina's. Hierin wordt een doorlichting van de begroting sedert 1995 gemaakt. Ik heb vooral twee punten onthouden. Het eerste punt is bijzonder positief. Na de stilstand in het jaar 2000-2001, ten opzichte van de inhaalbeweging die in de vorige legislatuur werd gemaakt, wordt er opnieuw een heel sterke toename van de middelen voor wetenschapsbeleid in de ruime betekenis voorzien. Afgerond komt het neer op een toename met zo'n 15 percent. Dit betekent dat we een record bereiken met een verhouding van 0,65 percent ten opzichte van het bruto regionaal product. Dit wisten we trouwens al uit testen. Het is tijdens de begrotingsbesprekingen al meermaals aan bod gekomen.

Ten tweede werden een aantal kritische bedenkingen geformuleerd door de VRWB omtrent de interne schikkingen. Uit de publicatie van de VRWB blijkt dat er een minimale toename van middelen is voor het niet-gericht onderzoek tegenover een heel forse toename voor het gericht onderzoek. Er is ook duidelijk aangetoond dat die forse toename niet geldt voor het gericht onderzoek met economische doelen, maar wel voor het strategisch basisonderzoek.

Mevrouw de minister, ik heb in die publicatie eens gelezen wat er staat over het FWO-Vlaanderen, het paradepaardje van het niet-gericht fundamenteel onderzoek. Ik heb de absolute en relatieve cijfers van 1995 tot en met 2002 eens op een rijtje gezet. Daaruit blijkt dat de middelen voor O en O tijdens die 7 jaar zijn verdubbeld, terwijl er voor het FWO nauwelijks 40 percent stijging is geweest. Tijdens de vorige legislatuur kon het FWO nog rekenen op een aandeel dat 16 percent bedroeg van de uitgaven voor O en O. Tijdens deze legislatuur is die verhouding tegen een ijltempo teruggelopen tot amper 11,7 percent in 2002.

Mevrouw de minister, ik weet ook dat de vorige beheersovereenkomst zou worden doorgelicht. Die doorlichting heeft blijkbaar wat moeite gekost en is pas uitgevoerd op het einde van 2001. Daardoor heeft de nieuwe beheersovereenkomst voor de periode 2002-2006 wat vertraging opgelopen en is er gekozen voor een overgangsfase. De feiten blijven echter wel zoals ze zijn en dat is in het nadeel van het paradepaardje van het niet-gericht fundamenteel onderzoek.

Wat hield die doorlichting van het FWO Vlaanderen precies in ? Welke conclusies zijn daaruit gediscussieerd ?

Vandenbroeke

tilleerd ? Wat verklaart de middelenafbouw sinds 1999 ? Is het niet aangewezen om opnieuw meer aandacht te hebben voor en dus meer middelen te geven aan het niet-gericht fundamenteel onderzoek ?

De voorzitter : De heer Van Baelen heeft het woord.

De heer Gilbert Van Baelen : Mijnheer de voorzitter, collega's, ik begrijp de bezorgdheid over het fundamenteel niet-gericht onderzoek, maar ik denk dat de heer Vandenbroeke voorzichtig moet zijn met suggesties. Hij suggereert dat er vandaag minder middelen worden vrijgemaakt voor het fundamenteel niet-gericht onderzoek. Ik wil er daarom op wijzen dat de werkingsmiddelen van de universiteiten voor een deel ook kunnen worden gebruikt voor niet-gericht onderzoek. Bovendien zijn die middelen drastisch verhoogd.

Daarnaast is er het BOF en dat vormt de tweede sleutel tot het probleem. Het gaat dan natuurlijk om een interne kwestie en daar moeten we mee oppassen. Er is een politieke keuze gemaakt om met het BOF te werken omdat het FWO vaak projectgericht is, wat voor heel wat onderzoekers aan de universiteit een probleem is. Er zijn mensen die doctoreren, daarna nog iets anders doen en vervolgens in een gat vallen. Op een bepaald ogenblik hebben we de mogelijkheid gecreëerd om die mensen vast te benoemen in het ZAP-kader van de universiteiten. Dat zou gebeuren met een overdracht van middelen. Het was de bedoeling die mensen een beter statuut te geven door ze te integreren in een onderzoeksgroep.

Ik steun de bezorgdheid om het niet-gericht fundamenteel onderzoek. Het is immers nodig om tot grensverleggend onderzoek en tot nieuwe bevindingen te komen. Ik wil de suggestie van de heer Vandenbroeke echter een beetje nuanceren.

De voorzitter : De heer Vandenbroeke heeft het woord.

De heer Chris Vandenbroeke : Mijnheer Van Baelen, u hebt uiteraard gelijk. De middelen voor de universiteiten nemen inderdaad toe. Sinds 1999 is er ook overdracht van interactieven mogelijk, maar dat impliceert toch hetzelfde ? Als we op die manier overhevelen, blijven we toch zitten met een ondermaatse aanpassing van de middelen voor het FWO.

De voorzitter : Minister Vanderpoorten heeft het woord.

Minister Marleen Vanderpoorten : Mijnheer de voorzitter, collega's, onderzoek op initiatief van de vorsers wordt op verschillende manieren gefinancierd. Om een volledig overzicht te krijgen van de financiering van het niet-gericht onderzoek moeten de verschillende bedragen dus worden samengegeld.

In het advies van de VRWB staat een overzicht van de evolutie van de financiering van dit type wetenschappelijk onderzoek. Daaruit blijkt dat het bedrag voor onderzoek op initiatief van de vorsers jaarlijks steeg. De totale stijging sinds 1995 is zelfs opmerkelijk te noemen. De forse stijging, vooral te danken aan de toename van de middelen voor het BOF, heeft de universiteiten de kans gegeven om heel wat nieuwe onderzoekers tewerk te stellen. Dat is in de praktijk ook voelbaar.

In 1995 bedroeg het geld voor wetenschappelijk onderzoek op initiatief van de vorsers 82,86 miljoen euro. In 2002 ging het om 175,79 miljoen euro. Die gegevens komen uit een tabel die in de VRWB-publicatie staat. In die tabel zijn enkel de budgetten voor het FWO-Vlaanderen, het BOF en de middelen voor de internationale wetenschappelijke samenwerking opgenomen. Andere kanalen voor financiering van onderzoek op initiatief van de vorsers – de specialisatiebeurzen van het IWT en de middelen voor het generisch basisonderzoek – zijn niet opgenomen in die tabel. Generisch basisonderzoek is gericht onderzoek dat echter groten-deels op initiatief van de vorsers tot stand komt. Als al deze middelen ook in rekening worden gebracht, zou de stijging nog groter zijn. Bovendien zijn de bedragen van de werkingstoelagen aan de universiteiten fors gestegen.

De cijfers die hier in verband met het FWO-Vlaanderen werden vermeld, geven een vertekend beeld omdat ze uit de context worden gelicht. Ik betwist de cijfers op zich echter niet. Ze tonen vanaf het jaar 2000 eerst een stagnering en vervolgens vanaf 2001 een daling van de bedragen. Dat heeft te maken met de overheveling van een deel van de middelen van het FWO-Vlaanderen naar het BOF.

Die overheveling kwam er om de kosten te dekken van de overdracht van een aantal onderzoekers in vast dienstverband van het FWO naar het ZAP-kader van de universiteiten. Voor het jaar 2000 ging het om een beperkt bedrag, namelijk het equivalent van de loonkost voor de personeelsleden van de laatste 2 maanden van het jaar, maar voor

Vanderpoorten

het jaar 2001 ging het om een bedrag van ongeveer 17 miljoen euro, het equivalent van de jaarloonkosten voor 200 personeelsleden. Om een goed beeld te krijgen van de financiering van het FWO moet uiteraard rekening worden gehouden met deze bedragen.

In verband met de doorlichting van en de nieuwe beheersovereenkomst met het FWO kan ik mededelen dat het opstellen van een ontwerp van beheersovereenkomst de eindfase heeft bereikt. In de nota aan de Vlaamse regering die aan de beheersovereenkomst voorafgaat, zullen de resultaten van de doorlichting uitvoerig aan bod komen.

Het Centrum voor Wetenschaps- en Technologiestudie van de Universiteit Leiden heeft de doorlichting uitgevoerd. Er werd gewerkt met 8 onderzoeksvragen, die zijn terug te vinden op pagina 12 van de beleidsbrief 2002-2003. Er is een kwantitatieve analyse gemaakt van de door het FWO gebruikte beoordelings- en selectieprocedures. Er werd daarvoor gebruik gemaakt van de interne FWO-gegevens en van de bibliometrische gegevens over het onderzoek dat werd verricht door de leden van de wetenschappelijke commissies en door de promotoren van de ingediende voorstellen. In de beheersovereenkomst zal uitdrukkelijk rekening worden gehouden met de belangrijkste aanbevelingen uit het doorlichtingsverslag.

De voorzitter : De heer Vandenbroeke heeft het woord.

De heer Chris Vandenbroeke : Mevrouw de minister, ik dank u voor uw antwoord. We kunnen in verband met het niet-gericht fundamenteel onderzoek het FWO niet geïsoleerd bekijken, dat is juist. We moeten andere financieringskanalen mee in rekening brengen. Ik denk daarbij aan het BOF.

De evolutie sinds 1995 is inderdaad enorm te noemen, maar ik wil er wel op wijzen dat de som van de middelen van het FWO en het BOF in het jaar 2002 met 1 percent daalden ten opzichte van 2001. Dat versterkt de kritische maar ook zeer goed bedoelde opmerking van de VRWB.

De doorlichting van het FWO is er met vertraging gekomen en daardoor werd het opstellen van de

nieuwe beheersovereenkomst eveneens vertraagd. Zal de evolutie van de voorbije 3 tot 4 jaar zich blijven doorzetten en zal het meer geïndividualiseerde FWO verder worden afgebouwd ten voordele van het BOF ? Ik weet wel dat er compensatie wordt geboden via het BOF, maar het betreft toch een zeer belangrijke evolutie.

De voorzitter : De heer Van Baelen heeft het woord.

De heer Gilbert Van Baelen : Mevrouw de minister, ik kijk met belangstelling uit naar de resultaten van de doorlichting. Ik sluit me aan bij de laatste vraag van de heer Vandenbroeke, maar ik weet niet of u daarop kunt of moet antwoorden.

Ik ben een grote voorstander van een gezond evenwicht tussen het BOF en het FWO. Ik ben er nooit voor te vinden geweest om het FWO vleugellam te maken. Het is, in een internationale context bekeken, voor individuele onderzoekers vaak essentieel dat ze op steun van het FWO kunnen rekenen. Bovendien komen er soms rare kronkels kijken bij de verdeling van de BOF-middelen binnen een universiteit. Mensen zijn maar mensen en professoren zijn dat ook. De individuele onderzoeker of de onderzoeksgroep die zich wil verdiepen in zeer gespecialiseerde materie, en die regelmatig een beroep doet op Europese steunprogramma's, kan vaak alleen maar via het FWO die stap zetten. Er moet binnen een universiteit nu al worden gezocht naar een evenwicht tussen het voeren van niet-gericht onderzoek en het werken met resultaten uit toegepast onderzoek.

De voorzitter : Het FWO functioneert uitstekend en het zou jammer zijn als de middelen worden afgebouwd. Ik geloof niet dat dat zal gebeuren.

Minister Vanderpoorten heeft het woord.

Minister Marleen Vanderpoorten : Het is de bedoeling om de conclusies van de doorlichting in de beheersovereenkomst te verwerken. Het is niet de bedoeling om het FWO af te bouwen. Er zijn in het verleden een aantal zaken gebeurd, maar we willen het FWO en het BOF naast elkaar laten bestaan.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van de heer Dirk De Cock tot mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over de gewenste interactie tussen onderwijsregels en het welbevinden van de leerlingen in het basisonderwijs

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van de heer De Cock tot mevrouw Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over de gewenste interactie tussen onderwijsregels en het welbevinden van de leerlingen in het basisonderwijs.

De heer De Cock heeft het woord.

De heer Dirk De Cock : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, collega's, vorige week of 2 weken geleden konden we in de krant lezen dat ouders en kinderen in een basisschool spontaan acties voerden omdat ze het niet pikten dat een bepaalde leerkracht van de ene dag op de andere werd vervangen door een vast benoemde leerkracht die na 6 jaar verlof terugkwam.

Volgens bepaalde rapporten is het welbevinden in onze Vlaamse scholen niet zo groot. De kennis van wiskunde, Nederlands en wetenschappen scoorde wel hoog. De strikte onderwijsregels en -statuten houden duidelijk geen rekening met bepaalde menselijke aspecten, zoals de hechte band die leerkrachten in het basisonderwijs met hun leerlingen opbouwen. Kinderen en leerkrachten in een lagere school leggen samen een serieus parcours af en dat proces van de ene dag op de andere abrupt afbreken getuigt van weinig inlevingsvermogen in de ervaringswereld van de kinderen.

Het is niet mijn bedoeling om de onderwijsregels ter discussie te stellen, maar misschien moeten we de regels uit het verleden eens toetsen op hun kindvriendelijkheid en een KER laten maken. Ik weet niet of dat mogelijk is, maar we leven in een tijd waarin mensen de mond vol hebben van kinderrechten. We weten bovendien dat het welbevinden van de kinderen op onze scholen aan de lage kant is.

Ik wil pleiten voor maatregelen die een zachte overgang mogelijk maken wanneer tijdelijke leerkrachten de baan moeten ruimen voor vast benoemde leerkrachten die terugkeren na een periode van langdurige afwezigheid. Misschien is het mogelijk de leerkracht die terugkeert, vlak voor een verlofperiode kortstondig in te schakelen bij andere schoolactiviteiten. De kinderen kunnen dan actief kennismaken met de leerkracht waarvan ze na de vakantie les zullen krijgen. Op die manier

wordt de kinderen een emotionele beproeving bespaard en de vast benoemde leerkracht begint opnieuw te werken in gunstige omstandigheden. Als we die maatregel beperken tot het basisonderwijs, zou de financiële impact ervan beperkt kunnen blijven.

Mevrouw de minister, bent u op de hoogte van de soms moeilijke periodes die kinderen in het basisonderwijs individueel of als klas doormaken bij een leerkrachtenwissel ? Zijn er manieren waarop die wissels minder bedreigend kunnen worden gemaakt voor de kinderen ? Vindt u dat een korte overgangsperiode een kwalitatieve verbetering inhoudt voor het welbevinden van deze kinderen ? Kan er getoetst worden welke impact de regelgeving, die uit het verleden stamt, heeft voor de kinderen ? Op welke wijze kan deze toetsing het best gebeuren ?

De voorzitter : Mevrouw Vanderpoorten heeft het woord.

Minister Marleen Vanderpoorten : Mijnheer de voorzitter, collega's, het is evident dat een onverwachte en onvoorbereide leerkrachtenwissel voor kinderen een minder aangename ervaring is. De leerkracht bouwt met de leerlingen een vertrouwensband op zodat een veilige leeromgeving wordt gecreëerd.

Deze relatie is echter niet steeds zo uniek als men voorstelt. In een eigentijdse basisschool wordt er meer en meer in teamverband gewerkt en worden klasoverschrijdende activiteiten georganiseerd zodat de kinderen ook een band opbouwen met andere leerkrachten. Ook de ervaringen met het systeem van duobanen, waarbij leerkrachten permanent wisselen, zijn zeker niet negatief.

Het is bekend dat kinderen moeilijke periodes kunnen doormaken indien de schoolsituatie te onvoorspelbaar voor hen wordt. Het behoort tot de opdracht en de autonomie van de school om bij afwezigheden zoals ziekte en nascholing de hinder voor de kinderen zoveel mogelijk te beperken.

De lokale schoolbesturen zijn verantwoordelijk voor goed onderwijs. Het is dan ook logisch dat ze de nodige ondersteuning krijgen om dit te realiseren. De regelgeving moet het schoolbestuur en de directie in staat stellen om een modern en degelijk personeelsbeleid te voeren. Daartegenover staat dat het schoolbestuur flexibel moet omspringen met de geboden autonomie. Wanneer een personeelslid na een lange afwezigheid terugkeert tijdens het schooljaar, moet dit goed worden voorbe-

Vanderpoorten

reid. In het kader van een goed pedagogisch beleid is het evident dat het schoolbestuur overleg pleegt met de betrokken leerkracht en het lokaal comité over de verdere pedagogische organisatie.

Bovendien zijn de meeste verlofstelsels in het onderwijs geen recht. Het schoolbestuur kan beslissen over de modaliteiten in het licht van de bestaande noden. Deze beslissing wordt best lokaal genomen omdat ze veel dichter aansluit bij de werkelijkheid. De overheid streeft er ten andere naar om langdurige afwezigheden te laten eindigen op het einde van het schooljaar.

Ik ben geen voorstander van een systeem waarbij twee leerkrachten tijdens een overgangsperiode tegelijk in dienst zijn. Wel moeten we een beroep kunnen doen op het engagement van de betrokken leerkrachten om de overgang voor de leerlingen zo goed mogelijk te laten verlopen. Het kan niet dat een leerkracht na een lange periode van afwezigheid onvoorbereid de klas opnieuw overneemt. De directeur heeft een belangrijke taak bij het bewaken van de continuïteit en het stimuleren van het overleg tussen beide leerkrachten. Het gelijktijdig in dienst houden van twee leerkrachten zou bovendien een significante budgettaire weerslag hebben.

Het is inderdaad belangrijk om de vinger aan de pols te houden. De overheid doet dit formeel via de inspectie. De inspectie is oog en oor voor de overheid. Bij de doorlichting focust de inspectie zich in het bijzonder op de mate waarin leerkrachten een omgeving voor kinderen creëren die het

welbevinden bevordert. Echte knelpunten, die rechtstreeks te maken hebben met een inefficiënte of achterhaalde regelgeving, worden zeker gesignaleerd. Als minister heb ik uiteraard ook vele informele contacten met directies, leerkrachten en ouders. Ze wijzen me op mogelijke verbeteringen zoals onder andere inzake het personeelsbeleid. Ik verneem deze zaken niet alleen via mijn schoolbezoeken. Ook via de kanalen van Schooldirect ontvangen we vaak interessante suggesties.

De voorzitter : De heer De Cock heeft het woord.

De heer Dirk De Cock : Mevrouw de minister, bedankt voor uw antwoord. Uit de klemtonen die u legt, ervaar ik een gedeeltelijke tegemoetkoming. Het principe van de autonomie lijkt me natuurlijk aangewezen. Een flexibel personeelsbeleid door de directie en door de lokale entiteit is op zichzelf een heel goede zaak.

Misschien moeten we de basisscholen duidelijk meedelen dat de overheid zowel vragende als ondersteunende partij is om dergelijke gebeurtenissen voor de kinderen zo vlot mogelijk te laten verlopen.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

– *Het incident wordt gesloten om 15.40 uur.*
